Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

nota

Publicatie Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 2024

TER BESLISSING
Datum
25 september 2024
Kenmerk
DGLGS / 86876370

RT 0000076715

Bijlage(n)
1

Parafenroute
[redacted]

Aanleiding

Jaarlijks rapporteert een consortium van kennisinstellingen (PBL, RIVM en WUR) op grond van de Omgevingswet over de ontwikkeling van stikstofemissie en -depositie. Dit rapport wordt, eveneens op grond van de wet, aan de Kamer aangeboden. De volgende stikstofmonitor komt op 1 oktober 2024 uit, gelijktijdig met de actualisatie van AERIUS. In deze nota wordt toegelicht wat er in de monitor staat en wordt de conceptbrief aan de Kamer aan u voorgelegd.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u om in de brief waarmee u het rapport aan de Kamer aanbiedt de lijn uit het regeerprogramma aan te houden.
- Wij adviseren u om de monitor op de dag van publicatie naar de Kamer te sturen.

Kernpunten

<u>Inhoud van de monitor</u>

- In de monitor staan historische gegevens en ramingen van emissies (ammoniak en stikstofoxiden) en stikstofdepositie voor toekomstige jaren. De ramingen worden afgezet tegen de doelen voor 2025, 2030 en 2035 die in de wet zijn opgenomen.
- Omdat de ramingen dit jaar niet zijn geactualiseerd, is de conclusie van de rapportage gelijk aan wat eerder aan de Kamer is gemeld: naar verwachting dalen de emissies van ammoniak en stikstofoxiden, waardoor de gemiddelde overschrijding van de KDW afneemt van 510 (2021) naar 385 mol/ha/jr (2030). Het percentage van het areaal dat onder de KDW ligt, neemt naar verwachting echter nog maar zeer beperkt toe (29% in 2025 en 30% in 2030 en 2035) en blijft achter bij de doelen uit de wet (40% in 2025, 50% in 2030, 74% in 2035).

- In 2023 zijn de KDW's aangepast als gevolg van de meest recente wetenschappelijke inzichten in de stikstofgevoeligheid van natuur, en het feit dat de berekende stikstofneerslag door recentere metingen voor de prognosejare. Bij de monitor 2023 bleek dat door de herziening de KDW's hoger uitkomen en werd duidelijk dat om de omgevingswaarden te halen, de stikstofuitstoot méér verlaagd moet worden dan toen het Psn werd vastgesteld.
- Bovenstaande prognoses gaan uit van de vastgestelde stikstofmaatregelen die voldoende concreet waren op peildatum 1 mei 2022. Als ook Lbv en Lbv-plus en het vervallen van de derogatie-uitzonderingspositie worden meegenomen in de berekening, komt de gemiddelde mate van overschrijding van de KDW op ongeveer 340 mol/ha/jaar in plaats van 385, dit is een daling van ca 4% van het totaal aan overschrijding. Het realiseren van de doelstellingen vergt een aanzienlijke inspanning (pakket aan maatregelen).

<u>Gevolgen van de uitkomsten van de monitor</u>

- Ondanks de dalende stikstofdepositie zijn de doelstellingen nog buiten beeld. Dit heeft negatieve gevolgen voor de instandhouding van stikstofgevoelige habitattypen in N2000-gebieden.

<u>Korte lijn van de aanbiedingsbrief</u>

- In de aanbiedingsbrief benoemt u de uitkomsten van de Monitor stikstofdepositie en het feit dat de uit de monitor blijkt, dat het stikstofdoel van 2025 niet in de tijd haalbaar is. Ook de doelen voor de volgende jaren vergen grote aanvullende inspanningen.
- Daarnaast gaat u in op een aantal voorgenomen maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord en het Regeerprogramma die effect hebben op de stikstofdoelen uit de Wet:
    - In het kader van de omgevingswaarden zal de kritische depositiewaarde vervangen door een alternatief dat gebaseerd is op de daadwerkelijk staat van de natuur.
    - Doelsturing met realistische emissiedoelen; het ondersteunen van ondernemers met innovatiemiddelen, langjarig meer middelen voor agrarisch natuurbeheer en een stoppersregeling voor ondernemers die willen stoppen.
- U geeft aan dat de uitvoering van de eerder getroffen maatregelen wordt voortgezet. Dat geldt ook voor de provincies die 2 miljard euro beschikbaar hebben om gebiedsgericht maatregelen te nemen.
- Tenslotte geeft u aan dat het kabinet eind van dit jaar met een nadere uitwerking van het regeerpogramma komt.

Toelichting

- De monitor omvat historische gegevens en ramingen voor toekomstige jaren. Voor historische emissies wordt gebruik gemaakt van de Nederlandse Emissieregistratie en van buitenlandse gegevensbronnen. Wanneer de gegevens van een voorgaand jaar gevalideerd zijn, worden deze aan de historische reeks van voorbije jaren toegevoegd.

- De ramingen zijn gebaseerd op de prognoses over de luchtverontreinigende stoffen, waaronder stikstof, die een bijlage is bij de Klimaat- en Energieverkenning (KEV). Bij het opstellen van deze ramingen wordt gekeken naar beleid dat voldoende concreet is uitgewerkt om de verwachte effecten te kunnen inschatten. Dit betekent dat sommige beleidsvoornemens nog buiten beschouwing worden gelaten, bijvoorbeeld omdat ze nog in een pilotfase zitten. De rapportage over luchtverontreinigende stoffen wordt eens in de twee jaar geactualiseerd. De huidige stikstofmonitor is daarom gebaseerd op dezelfde KEV-ramingen als de monitor van vorig jaar.
- De volgende KEV verschijnt eind dit jaar. Volgend jaar worden de emissieramingen uit de KEV vertaald naar een nieuwe prognose van de depositie in N2000-gebieden.
- De stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden wordt berekend met een verspreidingsmodel met verschillende gegevens, zoals windsnelheid en -richting en terreineigenschappen.
- De berekeningen van het model worden vergeleken met de metingen van de stikstofconcentratie en -depositie door het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML). Het verschil tussen berekening en meting wordt gecorrigeerd.